

Nr 194.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående det administrativa handhavandet av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 208 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1954, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för det administrativa handhavandet av yrkesskadeförsäkringen samt tillsynen över nämnda försäkring och den allmänna sjukförsäkringen, dels godkänna av departementschefen förordad plan för omorganisation av riks-försäkringsanstalten, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i de hänseenden, som berörts i statsrådsprotokollet, vidtaga de åtgärder, som betingas av riks-försäkringsanstaltens omorganisation.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

från första kammaren

I: 554 av herrar *Björnberg* och *Hansson* samt

I: 555 av herr *Ollén*;

från andra kammaren

II: 710 av fröken *Vinge m. fl.*,

II: 711 av herrar *Gustafson* i Göteborg och *Dahlén* samt

II: 712 av fru *Sandström*.

Yrkandena i motionerna redovisas i det följande.

PROPOSITIONEN.

Vid behandlingen av sjukförsäkringsfrågan fattade 1953 års riksdag (prop. nr 178; rd. skr. nr 376) principbeslut om samordning fr. o. m. den 1 januari 1955 av den allmänna sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen. Samordningsbestämmelserna har sedan närmare utformats i den nya yrkesskadeförsäkringslag, som riksdagen antagit efter förslag i propositionen den 15 januari 1954, nr 60. Samordningen aktualiserar frågor dels rörande yrkesskadeförsäkringens administration, dels rörande den statliga tillsynen över sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna och dels rörande

rätten att anföra besvär i sjuk- och yrkesskadeförsäkringsfrågor och sättet för besvärshandläggning. I samband härmed uppkommer spörsmålet vart den av riksförsäkringsanstalten nu utövade tillsynen över vissa understödsföreningar och stiftelser skall förläggas. Dessa spörsmål har utretts av förre landshövdingen Karl Levinson, som den 9 november 1953 avgivit betänkande i ämnet (stencilerat).

För det närmare innehållet i betänkandet och de däröver avgivna remissyttrandena torde få hänvisas till propositionen. I det följande lämnas en redogörelse för departementschefens förslag.

Administrationens huvuddrag.

Yrkesskadeförsäkringen regleras f. n. i främsta rummet av 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete och 1929 års lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar. Försäkringen äger rum i riksförsäkringsanstalten. Om för ändamålet bildats sådant ömsesidigt olycksfallsförsäkringsbolag, vars delägare är arbetsgivare och för vars förbindelser delägarna svarar med obegränsad personlig ansvarighet, får emellertid försäkringen av delägarnas arbetare under vissa villkor äga rum i bolaget. F. n. är nio sådana bolag i verksamhet.

I proposition nr 60 till årets riksdag har framlagts förslag till lag om yrkesskadeförsäkring, som numera antagits av riksdagen. Den nya lagen är avsedd att ersätta de båda förenämnda lagarna. Även enligt den nya yrkesskadeförsäkringslagen skall försäkringen handhavas av riksförsäkringsanstalten och ömsesidiga bolag. Härom uttalade departementschefen i den nämnda propositionen (s. 42) bl. a. att det, för att lagstiftningens ikraftträdande ej skall behöva uppskjutas, är nödvändigt att lösa organisationsfrågan provisoriskt. Detta medförde, att de nuvarande ömsesidiga försäkringsbolagen får rätt att under övergångstiden vid sidan av riksförsäkringsanstalten bedriva yrkesskadeförsäkring enligt den nya lagstiftningen. Det skulle inte vara tillfredsställande, om bolagen tillätes att från början meddela försäkring enligt den nya lagstiftningen för att frångävas rätten därtill redan efter ett halvt år. Därest det skulle beslutas, att den nya yrkesskadeförsäkringen skall handhas av en statlig monopolanstalt, borde detta beslut ej verkställas förrän efter en lämpligt avvägd övergångstid.

Principbeslut om en samordning mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna fr. o. m. den 1 januari 1955 fattades av 1953 års riksdag. I anledning av nyssnämnda proposition har definitiva bestämmelser om samordningen beslutats av riksdagen. Samordningen innebär, i princip, att yrkesskador under de första 90 dagarna regleras gemensamt med vanliga sjukfall inom ramen för sjukförsäkringen. Först därefter utskiljes yrkesskadefallen för fortsatt reglering genom yrkesskadeförsäkringsinrättningarna. Samordningen skall dock alltid brytas så snart rätt till livränta inträder. Ur ekono-

misk synpunkt kommer därför tygndpunkten i yrkesskadeförsäkringsinrättningarnas verksamhet att avse invaliditets- och dödsfallsersättningar. Emellertid kommer dessa inrättningar att alltjämt få reglera fall, som avser sjukvård eller sjukpenning. Även om antalet sådana fall i sig självt blir ganska betydande, blir det dock ringa vid jämförelse med nuvarande förhållanden.

Det är uppenbart, att yrkesskadeförsäkringsinrättningarnas arbete kommer att påverkas i väsentlig mån av en omläggning av den art, för vilken nu redogjorts. Man kan räkna med att den alldeles övervägande delen av skadefallen är så kortvariga, att de kommer att slutregleras redan hos sjukkassorna. Härigenom kommer antalet skadefall, som blir föremål för handläggning hos yrkesskadeförsäkringsinrättningarna, att minska i betydande omfattning. Det kan icke heller förbises, att samordningen medför speciella problem i fråga om de organisatoriska förbindelserna mellan de båda socialförsäkringsgrenarna. Från dessa utgångspunkter har det befunnits nödvändigt att överväga hur yrkesskadeförsäkringens administrativa apparat i framtiden bör utformas. Därjämte har i förevarande sammanhang aktualiserats frågan om var den statliga tillsynen över sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna skall vara förlagd samt vissa problem rörande besvärsrätten i sjuk- och yrkesskadeförsäkringsfrågor. Hela detta problemkomplex har behandlats i det nu föreliggande betänkandet.

Utredningsmannen har övervägt, huruvida icke yrkesskadeförsäkringen bör centraliseras till en enda, statlig anstalt. För en sådan åtgärd talar enligt utredningsmannens mening det förhållandet, att yrkesskadeförsäkringens totala arbetsbörda i fortsättningen förmodligen kommer att rymmas inom en försäkringsanstalt av mindre mått än den nuvarande riksförsäkringsanstalten. Avsevärda förenklingar bör vid en centralisering kunna ernås i fråga om vissa arbetskrävande uppgifter, exempelvis tarifiering, debitering och uppbörd, vartill kommer att möjligheter skapas att tillvarata alla stordriftens fördelar. Vidare framhålles, att samarbetet mellan sjukkassorna och yrkesskadeförsäkringens bärare kompliceras om sjukkassorna i sina med samordningen sammanhängande uppgifter skall ha att göra med flera försäkringsinrättningar. För ett beslut i centraliseringsfrågan erfordras emellertid ytterligare utredningar rörande åtskilliga betydelsefulla problem. Då därtill en centralisering icke kan genomföras i alltför brådstörtat tempo, stannar utredningsmannen vid att föreslå, att det nuvarande systemet tills vidare skall bibehållas och att centraliseringsfrågan skall prövas först efter ytterligare utredning, vilken bör komma till stånd, sedan någon tids erfarenhet vunnits rörande samordningen.

I remissvaren förekommer ett direkt avvisande av centraliseringstanken endast i yttrandena från socialförsäkringsbolagens förening och svenska arbetsgivareföreningen. Som argument har huvudsakligen framförts, att konkurrensen mellan försäkringsinrättningarna främjar en effektivare ser-

vice gentemot de skadade, ett ökat arbetarskydd och en rättvisare avvägning av premiebördan mellan försäkringstagarna. Vidare anser man sig vid jämförelse mellan riksförsäkringsanstaltens och bolagens administrationskostnader ha funnit, att yrkesskadeförsäkringens administration är mera kostnadskrävande i statlig än i enskild regi.

Fem statliga myndigheter, däribland försäkringsrådet, ansluter sig till utredningsmannens förslag, medan däremot sju remissorgan anser sig redan på detta stadium kunna förordna centralisering. Bland centraliseringens förespråkare märkes landsorganisationen och TCO, svenska sjuk-kasseförbundet, försäkringsinspektionen och riksförsäkringsanstalten. De båda sistnämnda myndigheterna har lämnat väsentliga bidrag till argumenteringen i centraliseringsfrågan. Försäkringsinspektionen anför visserligen samma synpunkter rörande konkurrensens fördelar, för vilka bl. a. socialförsäkringsbolagen givit uttryck, men finner likväl dessa fördelar väga mindre än de nackdelar, som skulle uppstå om yrkesskadeförsäkringen fortfarande skall vara splittrad på flera organ. Riksförsäkringsanstalten anser, att det inom ramen för samordningen överhuvudtaget inte finns plats för några ömsesidiga bolag. Samordningen förutsätter, att sjukkas-sorna skall fungera som lokalorgan för yrkesskadeförsäkringen, men samordningen kan icke effektivt genomföras beträffande den på bolagen vilande delen av denna försäkring, när sjukkassorna icke enligt sjukförsäkringslagen kan fungera som ombud i egentlig mening för bolagen. Vidare anser riksförsäkringsanstalten, att den nya yrkesskadeförsäkringen på grund av sitt materiella innehåll i skilda hänseenden i och för sig kräver, att en enda försäkringsinrättning fungerar som bärare av densamma.

För egen del yttrar departementschefen följande beträffande de anförda argumenten mot en centralisering.

Vad beträffar bolagens verksamhet i skadeförebyggande syfte bör framhållas, att sådan verksamhet bedrivs även inom riksförsäkringsanstalten. Det torde icke kunna göras gällande, att anstaltens arbete i detta hänseende varit av mindre betydelse för sitt syfte än bolagens. Det är riktigt, att arbetarskyddet stimuleras av de möjligheter som föreligger att erhålla speciella förmåner i premiesättningen vid lägre olycksfallsfrekvens. Samma möjligheter föreligger emellertid för riksförsäkringsanstaltens försäkringstagare. Premiesättningen skall nämligen enligt olycksfallsförsäkringslagen — och detsamma gäller enligt den föreslagna nya yrkesskadeförsäkringslagen — ske efter försäkringstekniska grunder. Då likväl frågan om en mindre detaljrik differentiering i premiesättningen, såsom av det följande framgår, kan komma att spela en viss roll vid den framtida prövningen av centraliseringsfrågan, finner departementschefen det angeläget att framhålla, att tyngdpunkten i den offentliga arbetarskyddsverksamheten bör ligga hos arbetarskyddsverket och att det torde kunna förväntas, att den under dess ledning bedrivna verksamheten efter hand ytterligare effektiviseras. I vart

fall bör arbetarskyddssynpunkterna icke stå hindrande i vägen för en omläggning av yrkesskadeförsäkringens administration.

De farhågor, som uttalats för att en centralisering skulle medföra höjda förvaltningskostnader, baseras på jämförelser mellan bolagens administrationskostnader år 1951 och riksförsäkringsanstaltens motsvarande kostnader för samma år. För bolagen uppgick ifrågavarande kostnader till 6,5 % av premierna. Anstaltens förvaltningskostnader uppgick till något mer än 10 % av premiesumman. Det har anförts, att en direkt jämförelse är vanskelig, emedan uppgifterna för riksförsäkringsanstaltens vidkommande icke tar hänsyn till vissa utgifter, som bokföres på annat håll i statens budget, såsom pensioner, hyra och tjänstbrevsrätt samt kostnader för viss uppbörd, vilket allt innebär att anstaltens kostnader i själva verket är än högre än som uppgivits. Å andra sidan medgives, att anstaltens kostnader för bl. a. militärskador och vissa andra allmänna uppgifter måste avdragas vid beräkningen. Det har dock hävdats, att anstaltens kostnader i proportion till premieinkomsten ligger icke obetydligt över angivna 10 %. Gentemot vad sålunda anförts framhåller departementschefen, att de anställda jämförelserna icke är rättvisande. Till en början påpekas, att riksförsäkringsanstalten sedan ingången av år 1951 varit föremål för en serie organisationsomläggningar, som medfört betydande personalminskningar. Endast i mindre utsträckning kan hela årseffekten av dessa personalindragningar ha gjort sig gällande år 1951. Det siffermässiga materialet för jämförelserna är således inaktuellt. Man måste göra väsentliga erinringar mot metoden att överhuvud anställa jämförelser mellan bolagens och riksförsäkringsanstaltens administrationskostnader. I motsats till anstalten kan bolagen själva välja sina försäkringstagare. Följden har t. ex. blivit, att vissa bolag i huvudsak betjänar större arbetsgivare, som förorsakar försäkringsinrättningarna ett avsevärt mindre arbete än stora grupper av andra arbetsgivare, bl. a. därigenom att en del stora arbetsgivare i större utsträckning än andra förbundit sig att förskottsvis reglera läkarvårdersättning och sjukpenning. Vidare är att märka, att riksförsäkringsanstalten har att svara för yrkesskador, som förekommer hos s. k. okända arbetsgivare. Frånsett den belastning, som detta restklientel under alla omständigheter innebär, förtjänar framhållas, att anstalten genom sitt ansvar för försäkringen tvingas nedlägga ett betydande arbete på att övervaka att ingen arbetsgivare undandrar sig försäkringsplikt. Slutligen understrykes, att anstalten handhar den för hela yrkesskadeförsäkringen gemensamma statistiken.

Av det anförda framgår, att departementschefen på väsentliga punkter inte anser sig kunna godtaga de argument som framförts mot en centralisering. Det finns all anledning att antaga, att de totala kostnaderna för försäkringens administration kommer att sjunka om en koncentration genomföres. Ytterligare kostnadsminskningar skulle åstadkommas om man tillvaratager de möjligheter till förenklingar i vissa avseenden, som en mono-

polisering kan antagas medföra. Departementschefen pekar härvid på bl. a. bestämmandet och uppbörden av avgifterna samt statistikarbetet.

Emellertid är enligt departementschefen centraliseringsfrågan — såsom utredningsmannen framhållit — förenad med så många problem av skiftande natur, att något ställningstagande icke rimligen kan ske utan ytterligare utredning. Han ansluter sig därför till utredningsmannens förslag, att någon ändring i det nuvarande systemet icke f. n. skall företagas. I stället bör förevarande spörsmål tagas upp till förnyad utredning, sedan man vunnit en viss erfarenhet av samordningens inverkan på yrkesskadeförsäkringsinrättningarnas verksamhet. Något hinder anses inte böra föreligga för att sjukkassorna, i den mån så finnes böra ske, fungera som lokalorgan för yrkesskadeförsäkringen även till den del denna tills vidare handhålls av socialförsäkringsbolagen. Riksförsäkringsanstalten torde vidare i egenskap av tillsynsmyndighet för sjukförsäkringen kunna utfärda föreskrifter för sjukkassorna, som är bindande även för dessas mellanhavanden med bolagen.

Med utgångspunkt från det anförda finner departementschefen, att frågan om en ändring av företagsformen för den statliga yrkesskadeförsäkringen icke bör avgöras nu. Detta spörsmål torde komma att behandlas av 1953 års utredning rörande de statliga företagsformerna.

Tillsynen över sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna.

Den allmänna sjukförsäkringen får genom sin obligatoriska karaktär en beskaffenhet, som i väsentliga avseenden skiljer sig från försäkringen i de erkända sjukkassorna. Även om man vid utformningen av den nya sjukkasseorganisationen sökt i möjlig mån bygga på den erkända sjukkasse rörelsens grund, kommer de allmänna sjukkassornas ställning att avsevärt skilja sig från de erkända kassornas. De allmänna kassornas konstruktion och verksamhetsätt regleras helt genom sjukförsäkringslagen, under det att de erkända kassorna omfattas av understödsföreningslagens bestämmelser. Över en allmän sjukkassas beslut i en sjukförsäkringsfråga skall besvär kunna anföras. Någon besvär rätt över erkänd sjukkassas beslut föreligger inte, dock har i praktiken klagomål i viss omfattning upptagits av tillsynsmyndigheten. Den nya sjukförsäkringen kommer att omfatta 5,3 miljoner medlemmar, under det att i de erkända kassorna finnes inemot 3,5 miljoner medlemmar. De totala kostnaderna för försäkringsförmånerna i den nya försäkringen kan antagas bli omkring fem gånger så stora som i den nuvarande. Enbart de nu angivna förhållandena medför att tillsynen över de allmänna sjukkassorna blir en långt mera krävande arbetsuppgift än tillsynen över de erkända sjukkassorna.

Till vad nu sagts kommer den nya försäkringens uppbyggnad, vilken bland annat nödvändiggör gränsdragning mellan anställda och andra samt

skapar behov av en viss kontroll av de förvärvsarbetandes inkomstförhållanden och medför att de kvalificerade tillsynsuppgifterna blir talrikare än nu. I samma riktning verkar samordningen mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Genom densamma uppkommer givetvis särskilda problem av både materiell och administrativ natur.

Nu nämnda och andra skäl har föranlett utredningsmannen att föreslå en viss utbyggnad av tillsynsverksamheten rörande de allmänna sjuk-kassorna. Därvid har emellertid hänsyn tagits till att även förenklingar uppkommer för den centrala förvaltningen, särskilt genom de ändrade statsbidragsgrunderna och minskningen av antalet sjukkassor.

Tillsynsuppgiftens storlek och inte minst samordningen med yrkesskadeförsäkringen aktualiserar även frågan om hur tillsynsmyndigheten bör vara anordnad i stort. Riksförsäkringsanstalten är sedan den 1 juli 1953 genom sin sjukkassebyrå tillsynsmyndighet för den statsunderstödda sjukförsäkringen, en anordning som uttryckligen angivits vara av provisorisk natur.

Genom att tillsynen över andra understödsföreningar än erkända arbetslöshetskassor samt över aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser ankommer på nyssnämnda byrå aktualiseras även frågan om tillsynen över nämnda föreningar och stiftelser.

Tillsynen över yrkesskadeförsäkringen utövas av försäkringsrådet. De ömsesidiga bolagen är därjämte underkastade försäkringsinspektionens tillsyn.

I utredningsmannens uppdrag har ingått att undersöka hur tillsynen över de här berörda båda socialförsäkringsgrenarna i framtiden skall vara organiserad. Utredningsmannen har huvudsakligen uppehållit sig vid frågan om den lämpligaste organisationen av sjukförsäkringstillsynen. Därvid har han funnit, att det även på längre sikt är av betydelse att de båda socialförsäkringsgrenarnas administration så långt möjligt samordnas. Det har emellertid ifrågasatts, om det efter samordningens genomförande är lämpligt att låta tillsynen över sjukförsäkringen utövas av ett organ som bedriver verksamhet inom yrkesskadeförsäkringen. Det är nämligen inte uteslutet, att intressekonflikter kan uppstå mellan de båda försäkringsgrenarna. Utredningsmannen har övervägt om inte sjukförsäkringstillsynen på grund härav bör förläggas till något annat organ än riksförsäkringsanstalten. Han har dock icke funnit sig kunna tillstyrka vare sig att försäkringsrådet blir tillsynsmyndighet eller att ett fristående organ inrättas för detta ändamål. Slutsatsen blir för utredningsmannens del, att riksförsäkringsanstalten tills vidare skall bibehållas vid sin uppgift i detta hänseende.

Försäkringsrådet, riksförsäkringsanstalten och fyra andra statliga myndigheter samt landsorganisationen ansluter sig till utredningsmannens förslag. Så gör även svenska sjukkasseförbundet, dock med understrykande

av att det här bör bli fråga om ett provisorium i avvaktan på ytterligare utredning. Endast en minoritet — huvudsakligen socialförsäkringsbolagens förening, försäkringsinspektionen, TCO och Folksam — anser att nackdelarna med den nuvarande anordningen är så stora att tillsynen bör förläggas till ett i förhållande till den statliga yrkesskadeförsäkringsinrättningen fristående organ. Enligt försäkringsinspektionens mening bör detta organ jämväl svara för tillsynen över yrkesskadeförsäkringen och fylla uppgiften som första besvärsinstans inom båda försäkringsgrenarna. Även andra kombinationer föreslås i remissyttrandena i fråga om den fristående tillsynsmyndighetens ämbetsområde.

I det föregående har departementschefen förorddat en provisorisk lösning av frågan rörande yrkesskadeförsäkringens administrativa anordnande samt framhållit, att en ytterligare utredning av nämnda fråga bör komma till stånd sedan viss erfarenhet vunnits rörande den nya yrkesskadeförsäkringen. Enligt departementschefen är det uppenbart att lösningen av frågan om yrkesskadeförsäkringens handhavande, sedan en materiell samordning skett mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna, är av största betydelse vid ställningstagandet till frågan om tillsynen över den allmänna sjukförsäkringen. Det är därför enligt hans mening inte möjligt att nu taga definitiv ställning till denna fråga. Den förutsatta ytterligare utredningen bör sålunda omfatta även tillsynsfrågan. Emellertid anses det inte möjligt att låta den för tillsynen av de erkända sjukförsäkringarna uppbyggda administrationen i oförändrat skick svara för tillsynen över den allmänna sjukförsäkringen. En provisorisk lösning är därför erforderlig i detta avseende.

Det synes departementschefen uppenbart att en sådan provisorisk lösning bör utformas på sådant sätt att minsta möjliga ändringar vidtages i bestående anordningar samtidigt som den inte verkar föregripande på utformningen av en definitiv lösning. Utredningsmannens förslag att bibehålla sjukförsäkringstillsynen hos riksförsäkringsanstalten uppfyller dessa villkor. De olägenheter, som är förbundna med en sådan anordning, torde inte vara större än att de kan tolereras i avvaktan på en slutgiltig lösning. Departementschefen biträder alltså utredningsmannens förslag, att sjukförsäkringstillsynen alltjämt skall kvarligga hos riksförsäkringsanstalten.

I detta sammanhang erinras, att den även ur administrativ synpunkt betydelsefulla frågan rörande sjuk- och yrkesskadeförsäkringsstatistiken är föremål för utredning genom en särskild utredningsman, men att resultaten härav inte kan beräknas föreligga inom den närmaste tiden. Det förutsettes emellertid att förslag i statistikfrågan skall föreligga, innan den förutsatta ytterligare utredningen rörande de båda socialförsäkringsgrenarnas administration igångsättes.

Såsom tidigare berörts blir i förevarande sammanhang även frågan om tillsynen över understödsföreningar och vissa stiftelser aktuell. Utredningsmannen har ifrågasatt lämpligheten av att nu taga definitiv ställning till

förevarande spörsmål, när lagstiftningen rörande såväl understödsföreningar som hithörande stiftelser torde bli föremål för utredning inom en relativt nära framtid. Tillsynen borde därför tills vidare bibehållas hos riks-försäkringsanstalten.

Försäkringsinspektionen har i sitt remissyttrande föreslagit, att tillsynen över ifrågavarande rättssubjekt skall den 1 juli 1955 överflyttas till inspektionen. Riksförsäkringsanstalten delar däremot utredningsmannens mening att tillsynen tills vidare bör kvarligga hos anstalten. Samma uppfattning kommer till synes i de yttranden som avgivits av SACO, de fria sjukförsäkringsförbund och svenska livförsäkringsföreningars riksförbund.

För egen del anser departementschefen i likhet med utredningsmannen, att förevarande spörsmål tarvar ytterligare utredning innan någon mera definitiv ställning tages till detsamma. Vid en sådan utredning torde frågan om tillsynsverksamhetens finansiering böra särskilt uppmärksammas. Departementschefen förordar alltså att den nu förevarande tillsynen tills vidare kvarliggjer hos riks-försäkringsanstalten.

Enligt sjukförsäkringslagen skall besvär över de allmänna sjukförsäkringsbeslut i sjukförsäkringsfrågor kunna anföras hos tillsynsmyndigheten. Vid bifall till vad departementschefen i det föregående föreslagit blir alltså riks-försäkringsanstalten första besvärinstans i förhållande till sjukförsäkrarna. Över riks-försäkringsanstaltens beslut kan enligt sjukförsäkringslagen besvär anföras hos Kungl. Maj:t, dock endast under förutsättning att anstalten ger tillstånd därtill. Besvär över riks-försäkringsanstaltens och de ömsesidiga bolagens beslut i yrkesskadeförsäkringsfrågor kan anföras hos försäkringsrådet, vars beslut inte får överklagas.

Utredningsmannen har framhållit att, sedan de båda försäkringsgrenarna i materiellt avseende samordnats, frågor kan uppkomma, som berör båda försäkringsgrenarna. Samma instanser borde därför pröva klagomål inom bådaddera. Sjukförsäkringslagen borde därför ändras därhän att besvär över tillsynsmyndighetens beslut skall föras hos försäkringsrådet.

Under utredningsförslaget remissbehandling har inte framställts någon erinran mot förslaget, att försäkringsrådet skall vara högsta besvärinstans i sjukförsäkringsärenden. Däremot har i vissa yttranden påyrkats utsträckning av rätten att anföras besvär över tillsynsmyndighetens beslut eller överflyttning av fullföljdsprövningen till försäkringsrådet. Ävenså har i några fall föreslagits, att försäkringsrådet skall äga rätt att upptaga sjukförsäkringsärenden utan att besvär anförts.

Vid tillkomsten av lagbestämmelsen rörande klagorätt över tillsynsmyndighetens beslut i sjukförsäkringsfrågor anförde departementschefens företrädare i ämbetet, att det särskilt under de första åren efter lagens ikraftträdande syntes vara av vikt att chefen för socialdepartementet blev i tillfälle att följa tillämpningen av lagen. Han förordade därför, att besvär över tillsynsmyndighetens beslut skulle, efter föredragning av nämnda departe-

mentschef, avgöras av Kungl. Maj:t i statsrådet. Detta blev även riksdagens beslut. Även om denna fråga genom sjukförsäkringens samordning med yrkesskadeförsäkringens kommit i ett något förändrat läge föreligger enligt departementschefens mening inte tillräckliga skäl att nu frångå statsmakternas år 1946 intagna ståndpunkt i förevarande avseende. Den olägenhet, som ligger däri att med den lagfästa ordningen sjuk- och yrkesskadeförsäkringsärenden kommer att i sista hand handläggas av olika myndigheter, torde väsentligen kunna elimineras genom att Kungl. Maj:t inforrdar ytt-randen från försäkringsrådet i frågor som även är av betydelse för tillämpningen av yrkesskadeförsäkringslagen. Vidare torde det, särskilt under tiden närmast efter ikraftträdandet av den nya yrkesskadeförsäkringslagen, inte vara lämpligt att ytterligare utöka försäkringsrådets arbetsbörda. Departementschefen förordar alltså, att någon ändring inte nu göres i sjukförsäkringslagens besvärbestämmelser.

Denna ståndpunkt innebär, att försäkringsrådet alltjämt blir enda besvärinstans i fråga om yrkesskadeförsäkringens, men att försäkringsrådet inte får befattning med sjukförsäkringens. Med hänsyn till den eftersläpning, som av naturliga skäl föreligger i fråga om de på rådet ankommande ärendena, torde rådets befattning med ärenden enligt nu gällande yrkesskadeförsäkringslagstiftning icke komma att väsentligt minskas förrän en viss tid förflutit efter den nya lagstiftningens genomförande. Sistnämnda lagstiftning kommer visserligen på längre sikt att föranleda en viss nedgång i rådets arbetsbelastning, men intill dess lagtillämpningen vunnit stadga torde snarast ett visst merarbete vara att emotse. Anledning saknas därför, såsom även utredningsmannen funnit, att på grund av den av den nya lagstiftningen betingade minskningen omedelbart upptaga frågan om försäkringsrådets organisation till omprövning. Departementschefen förordar därför att därmed får anstå.

Det tillägges, att vissa skäl talar för att försäkringsrådets arbetsformer bör förenklas. Den förutskickade prövningen av frågorna om yrkesskadeförsäkringens administration och om tillsynen över sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna kan komma att leda till väsentliga ändringar i den gällande ordningen. Med hänsyn härtill bör en översyn av de enligt lagen om försäkringsrådet gällande handläggningsreglerna företagas först i samband med utredningen om de allmänna administrationsproblemen.

Riksförsäkringsanstaltens inre organisation.

Allmänna utgångspunkter.

Genom den allmänna sjukförsäkringens ikraftträdande och det samtidiga genomförandet av en samordning mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna står riksförsäkringsanstalten vid ingången av år 1955 inför radikala förändringar i arbetsuppgifterna. Sjukförsäkringens utbyggnad

medför, att tillsynen över sjukkassorna måste förstärkas. Å andra sidan inträder genom samordningen en högst avsevärd minskning i yrkesskadeförsäkringens arbetsbörda. Det gäller nu att anpassa anstaltens organisation efter de nya förhållandena.

Den definitiva lösningen av åtskilliga spörsmål inom ramen för här ifrågavarande problemkomplex bör emellertid såsom i det föregående framhållits tills vidare ställas på framtiden. Huvudlinjerna för sjuk- och yrkesskadeförsäkringarnas administration kan sålunda endast fastställas för den närmaste framtiden. Det är även möjligt att tillsynen över understödsföreningar och stiftelser framdeles kommer att överföras till annat statligt organ. Men härtill kommer, att åtskilliga detaljspörsmål — exempelvis omfattningen av den framtida statistiken och anmälningsförfarandet inom den nya yrkesskadeförsäkringen — ännu en tid väntar på sin lösning. Vidare karakteriseras den organisationsplan för anstalten som här framlägges av betydande osäkerhetsmoment i fråga om såväl personalbehovets omfattning och den rätta avvägningen mellan skilda lönegrupper som den lämpligaste utformningen av verkets indelning i byråer och mindre arbetsenheter. Det är nödvändigt att riksförsäkringsanstaltens organisation underkastas en fortlöpande, allsidig översyn. Departementschefen anser sig därför böra redan från början göra klart, att den organisationsplan, som framlägges, måste betraktas som ett provisorium.

Yrkesskadeförsäkringen.

Efter samordningens genomförande kan enligt utredningsmannens beräkningar det årliga antalet till den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen hänförliga skadefall, som skall regleras av riksförsäkringsanstalten, antagas minska från 158 000 till 22 000. Då däremot tillräckligt fasta hållpunkter rörande anslutningen till den föreslagna frivilliga allmänna försäkringen saknas, anses det omöjligt att ens i grova drag uppskatta antalet till denna hänförliga skadefall. Utredningsmannens kalkyler — redovisade i ett tidigare avsnitt — torde i huvudsak kunna tagas till utgångspunkt för en beräkning av personalbehovet.

Utredningsmannen har utgått ifrån att skadeanmälningarna redan när sextio dagar förflutit från skadans timande eller yppande skall vidarebefordras till försäkringsinrättningarna. Härigenom skulle dessa få möjlighet att under någon månad innan de eventuellt övertager skaderegleringen följa skadans utveckling och förbereda sina egna åtgärder. En icke ringa del av de insända anmälningarna kommer dock aldrig till försäkringsinrättningarnas prövning, när den skadade återställts före samordningstidens utgång. Vilka individuella ärenden, som sålunda kommer att bortfalla, visar sig dock först efter hand. Utredningsmannen har räknat med att även dessa s. k. beredskapsanmälningar kommer att förorsaka försäkringsinrättningarna visst arbete. Riksförsäkringsanstalten har för sin del

den uppfattningen, att så gott som alla inkomna anmälningar måste göras till föremål för en fullständig utredning och bedömning redan från början. En sådan ordning motiveras med att man därigenom kan förebygga glapprum mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna vid samordningstidens slut. För egen del vill departementschefen här bestämt säga ifrån att arbetet med ifrågavarande ärenden icke får överdimensioneras. Risken för komplikationer i utbetalningshänseende när ansvaret för skaderegleringen övergår på yrkesskadeförsäkringsinrättningarna kan nämligen i flertalet fall på ett relativt enkelt sätt elimineras genom att låta sjukkassan förskottera ersättningen under en övergångstid. Det tillägges, att frågan om i vilken utsträckning och när skadeanmälningarna bör insändas till försäkringsinrättningarna icke kan avgöras förrän i samband med att frågan om anmälningsförfarandet vid yrkesskador löses. Förslag i detta hänseende skall framläggas av den utredningsman, som enligt vad som framgår av det följande tillkallats för utredning rörande bl. a. den framtida yrkesskadestatistiken. Det är f. n. icke ens säkert, att 60:e dagen kommer att sättas som gräns.

I anslutning till utredningsmannens beräkningar rörande arbetsbördan framhålles ytterligare, att vid behandlingen av personalbehovet på den nuvarande fjärde skaderegleringsbyråns yrkessjukdomsavdelning förutsatts, att de särskilda ersättningarna till silikosskadade även i fortsättningen skall utgå. Även riksförsäkringsanstalten har i sitt yttrande räknat med denna anordning. De särskilda silikosersättningsärendena kan visserligen antagas bli mindre arbetskrävande i fortsättningen. Det finns emellertid skäl att antaga, att yrkessjukdomsfallen sedan den nya lagen trätt i kraft kommer att öka i avsevärd omfattning. Utredningsmannens beräkningar av den totala arbetsbördan på detta avsnitt av anstaltens organisation synes därför närmast vara tilltagna i underkant. Med hänsyn till de ovissa faktorerna torde man likväl tills vidare böra bygga på utredningsmannens uppskattning av den totala arbetsbördan.

Samordningen mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna påverkar i hög grad frågan angående omfattningen och sättet för yrkesskadestatistikens anordnande. Utredningsmannen har, med hänsyn till att denna fråga ännu icke är löst, måst nöja sig med att arbeta med tre olika alternativ för statistikens omfattning. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1954 har numera en särskild utredningsman tillkallats för att utreda icke blott yrkesskadestatistikens utan även sjukförsäkringsstatistikens framtida utformning. I detta läge saknas f. n. förutläggningar för att draga upp några riktlinjer för statistikens organisation. Emellertid framhålles, att den nuvarande yrkesskadestatistiken utkommer först med en betydande eftersläpning. Det anses därför icke vara möjligt att räkna med någon mera betydande minskning av den med statistiken sysselsatta personalen. Utredningsmannen har dock vid sina be-

räkningar utgått ifrån att statistiken skall ha en något mindre omfattning än f. n. och att den försäkringsmatematiska och statistiska byrån förden-skull bör kunna minskas med fem personer. Å andra sidan kräver bear-betningen av de av sjukkassorna reglerade skadefallen, att försäkrings-byrån förstärkes med fem befattningshavare för arbetsgivarnas identifiering i arbetsgivarregistret. För egen del kan departementschefen godtaga ut-redningsmannens beräkningar i förevarande avseende.

Utredningsmannen har funnit, att den med yrkesskadeförsäkringen ar-betande personalen bör kunna — med reservation för hur den frivilliga försäkringen kan komma att utveckla sig — reduceras med 175 befatt-ningshavare för den händelse statistiken skall ges i stort sett oförändrad omfattning. Riksförsäkringsanstalten har däremot hemställt, att minsk-ningen begränsas till 162 befattningar. CST har hemställt, att anstalten skall för arbetet med den frivilliga försäkringen få behålla 4 tjänster, som eljest enligt utredningsmannens förslag skulle indragas, samt att frågan om en förstärkning av revisionssektionen inom försäkringsbyrån ägnas särskild uppmärksamhet. Tillräckligt fasta hållpunkter saknas enligt depar-tementschefen för bedömande av de arbetsuppgifter, som den frivilliga för-säkringen kommer att medföra. Han är i detta läge icke beredd att beräkna några särskilda tjänster för denna gren av yrkesskadeförsäkringen. Skade-regleringsuppgifterna torde kunna omhänderhavas inom ramen för den skaderegleringspersonal, som i övrigt står till förfogande. Vad beträffar för-säkringens planläggning, ackvisitionsarbetet m. m. bör hinder icke möta för riksförsäkringsanstalten att genom omdisposition inom försäkringsbyrån avdela någon eller några lämpade befattningshavare för dessa uppgifter. Vad beträffar revisionssektionen erinras, att chefen för finansdepartementet vid anmälan av propositionen den 12 mars 1954, nr 189, med förslag till debitering och uppbörd av sjukförsäkringsavgifter, m. m. icke ansett sig böra f. n. tillstyrka en ökning av kontrollarbetet. Departementschefen är allt-så icke beredd att föreslå en förstärkning av personalen på denna sektion. I övrigt framhålles, att det med så förhållandevis osäkra utgångspunkter, som dem man här har att hålla sig till, självfallet ställer sig svårt att redan på förevarande stadium med större grad av säkerhet bedöma hur stor per-sonalstyrka, som efter samordningens genomförande kommer att erford-ras för skilda arbetsuppgifter. För egen del har departementschefen vid genomgång av utredningsmannens förslag fått det intrycket att de av honom föreslagna personalminskningarna räknats fram med iakttagande av en viss försiktighet, något som för övrigt i skilda sammanhang antytts av utred-ningsmannen själv. Från denna utgångspunkt är departementschefen icke benägen att räkna med en större kvarstående personalstyrka än den utred-ningsmannen syftar till. Å andra sidan anser han försiktigheten bjuda att, med visst undantag, tills vidare ej heller förelaga en vidsträcktare personal-reduktion än utredningsmannen föreslagit.

Departementschefen utgår således ifrån att utredningsmannens förslag till minskning av den för yrkesskadeförsäkringsverksamheten avsedda personalen skall godtagas såsom en preliminär arbetsplan. Personalstyrkan bör dock ökas med ett antal befattningshavare, som bör avses för vissa arbetsuppgifter med vilka utredningsmannen icke kunnat räkna. Riksförsäkringsanstalten har fr. o. m. innevarande år tillförts en ny arbetsuppgift, nämligen att verkställa debitering av byggnadsforskningsavgifterna. I sitt yttrande över utredningsförslaget har anstalten räknat med ett personalbehov härför av 1 förste kontorsskrivare, 1 kanslibitråde och 2 kontorsbiträden. Departementschefen räknar tills vidare med, att en förste kontorsskrivartjänst skall avses för dessa arbetsuppgifter. Däremot anser han, att anstalten i avvaktan på vidare erfarenhet bör söka täcka biträdesbehovet genom anlåtande av i övrigt tillgänglig personal.

Vad beträffar byråindelningen har utredningsmannen föreslagit att två av de nuvarande fyra skaderegleringsbyråerna skall indragas. Den blivande första skaderegleringsbyrån skall handha alla ärenden — utom vad avser statsanställda — rörande samtliga former av ersättningar inom ramen för yrkesskadeförsäkringslagen. På den blivande andra skaderegleringsbyrån skulle ankomma att handlägga militärärenden och frågor rörande ersättningar åt statsanställda samt fångar och tvångsarbetare m. fl. ävensom uppgiften att reglera kvarstående ersättningar åt fiskare enligt den särskilda fiskarförsäkringsförordningen. Den nuvarande för första och fjärde skaderegleringsbyråerna gemensamma expeditionen skulle upplösas och dess personal fördelas på de båda nya skaderegleringsbyråerna. Riksförsäkringsanstalten anser däremot, att endast en skaderegleringsbyrå bör indragas. I övrigt har i remissvaren icke anförts några erinringar mot utredningsmannens förslag annat än mera principiella skisser, vilka här kan förbigås. För egen del anser departementschefen sig i betraktande av de betydande minskningarna i skaderegleringens omfattning icke ha anledning att frångå utredningsmannens förslag på denna punkt.

I fråga om antalet för skadereglering å första skaderegleringsbyrån erforderliga befattningshavare kan departementschefen, främst med hänsyn till den ståndpunkt han intagit i fråga om prövningen av de s. k. beredskapsfallen, icke finna det erforderligt att antalet sådana befattningshavare — vilka av utredningsmannen föreslagits till 12 och av riksförsäkringsanstalten till 15 — beräknas till mera än 10. Till följd härav bör det av utredningsmannen beräknade antalet byråsekreterare (amanuenser) reduceras med 2. Vidare anser departementschefen, att den högre personalen på rättsavdelningen bör kunna minskas med en förste byråsekreterare i 29 lönegraden i stället för, såsom utredningsmannen föreslagit, en byråsekreterare (amanuens). Vad i övrigt angår fördelningen på olika lönegrader av tjänsterna inom den del av anstalten, som hänför sig till yrkesskadeförsäkringen, avsluter departementschefen sig till utredningsmannens förslag. Sammanfatt-

ningsvis bör den nu behandlade delen av riksförsäkringsanstalten enligt departementschefens förslag tills vidare bestå av följande byråer: administrativa byrån, försäkringsbyrån, försäkringsmatematiska och statistiska byrån, första skaderegleringsbyrån och andra skaderegleringsbyrån. Personalstyrkan anses böra i avvaktan på en definitiv lösning av i det föregående nämnda organisationsspörsmål uppgå till 436 mot f. n. 616, varigenom antalet befattningshavare minskas med 180. I nuläget har därvid inräknats fyra befattningshavare, som sysslar med byggnadsforskningsavgifterna. Den närmare fördelningen på olika tjänster framgår av *bilaga 1* till detta utlåtande.

Tillsynen över sjukförsäkringen m. m.

Vid behandlingen av frågan om de administrativa huvudlinjerna för tillsynsarbetet anslöt departementschefen sig till utredningsmannens förslag att tillsynen över sjukförsäkringen tills vidare skall kvarligga hos riksförsäkringsanstalten, som jämväl i avvaktan på vidare utredning fortfarande bör omhänderha tillsynen över andra understödsföreningar än erkända arbetslöshetskassor samt över aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser. Med hänsyn till att denna lösning av tillsynsfrågorna har karaktär av provisorium, anses en uppbyggnad av tillsynsorganet böra ske med stor försiktighet. Vad beträffar tillsynen över understödsföreningar och stiftelser bör därvid tillses, att den härför erforderliga arbetskraften organiseras på sådant sätt, att en eventuell framtida överflyttning till annat ämbetsverk kan vidtagas utan att någon rubbning i övrigt skall behöva ske i fråga om anstaltens organisation.

Utredningsmannen har föreslagit, att den nuvarande sjukkassebyråns arbetsuppgifter fördelas på tre byråer. Av dessa skulle en avses för arbetet med tillsynen över understödsföreningar och stiftelser och två för tillsynen över sjukkassorna. Av sistnämnda båda byråer föreslås en (första sjukkassebyrån) för allmänt administrativa uppgifter och en (andra sjukkassebyrån) huvudsakligen för handläggningen av besvärssärenden m. m. i sjukförsäkringsfrågor.

Vid remissbehandlingen har yppats olika meningar om byråindelningen. Riksförsäkringsanstalten föreslår, med bibehållande av den förordade tredelningen, en administrativ samordning av i huvudsak statistiska och försäkringsmatematiska detaljer, vilka skulle förläggas till en av byråerna (tredje sjukkassebyrån) och avse såväl sjukkassor som föreningar och stiftelser. I övrigt följer anstalten i huvudsak utredningsmannens förslag med den avvikelsen, att återstående frågor rörande föreningar och stiftelser skall handläggas inom andra sjukkassebyrån. Första sjukkassebyrån skall däremot handlägga endast sjukförsäkringsärenden.

För egen del vill departementschefen anföra följande. Det med sjukförsäkringen sammanhängande tillsynsarbetet kommer utan tvivel att bli av sådan omfattning, att det synes uteslutet att lägga hela ansvaret härför på

en enda byråchef. I själva verket har byråchefstjänsten i ett par år varit dubblerad på grund av redan inträffade ökningar i arbetsbördan. En uppdelning av sjukkassebyrån bör därför under alla förhållanden komma till stånd. Till anstaltens organisationsförslag kan departementschefen icke ansluta sig, enär detta förslag är oförenligt med den ståndpunkt han intagit till frågan om tillsynsorganisationen för understödsföreningar och stiftelser. Han är emellertid å andra sidan icke benägen att tillstyrka inrättande av en särskild byrå för sistnämnda tillsynsuppgifter utan anser, att dessa bör kunna, utan komplikationer vid en eventuell överflyttning till annat ämbetsverk, handläggas av en särskild avdelning inom någon av de andra byråerna. Departementschefen biträder utredningsmannens förslag på så sätt, att han förordar inrättande av två byråer, motsvarande de av utredningsmannen föreslagna första och andra sjukkassebyråerna. Tillsynen över understödsföreningar och stiftelser bör handhavas av en särskild avdelning inom andra sjukkassebyrån, vilken såsom den minsta byrån i första hand bör komma i fråga för detta ändamål.

Enligt utredningsmannens förslag skall första sjukkassebyrån ledas av en överdirektör, som tillika skall ansvara för samordningen av byråernas arbete. Förslaget har i detta hänseende avstyrkts — förutom av bl. a. statskontoret, statens organisationsnämnd och statens lönenämnd — av riksförsäkringsanstalten, som anser att någon överdirektörstjänst icke erfordras för denna begränsade uppgift och i stället föreslår inrättande av en överdirektörstjänst för souschefsgöromål. Sistnämnda förslag har i sin tur föranlett statskontoret, statens organisationsnämnd och statens lönenämnd att som sin mening uttala, att souschefsfrågan bör vila i avvaktan på närmare erfarenheter. Med hänsyn till vad sålunda anförts kan departementschefen icke biträda någotdera förslaget. Han delar emellertid utredningsmannens uppfattning, att en av cheferna för sjukkassebyråerna bör svara för samordningen mellan dessa. I första hand kommer härvid chefen för första sjukkassebyrån i fråga, enär denna byrå kommer att erhålla en central ställning inom tillsynsorganisationen. Dock bör, om personliga förhållanden därtill föranleder, den nu nämnda uppgiften kunna överföras på chefen för andra sjukkassebyrån.

Vad därefter beträffar personalstyrkan, som f. n. utgör 63 befattningshavare, har utredningsmannen föreslagit en ökning med 19 tjänster, medan riksförsäkringsanstalten hemställer om en ökning med 21 befattningshavare. I den mån personalfrågorna i övrigt berörts i remissvaren har förekommit varierande uppfattningar av huvudsaklig innebörd att personalstyrkan, framför allt på byrådirektörsplanet, tilltagits i överkant i utredningsmannens förslag.

Departementschefen framhåller, att man med hänsyn till tillsynsorganisationens provisoriska karaktär bör lägga restriktiva synpunkter på tillsynsorganets uppbyggnad. Han är icke benägen att till fullo biträda utredningsmannens förslag till personaluppsättning. Av ställningstagandet till

frågan om byråindelningen framgår, att departementschefen räknar med en reduktion med en chefstjänsteman i förhållande till utredningsförslaget. Vad första sjukkassebyrån beträffar är han icke f. n. beredd att biträda utredningsmannens förslag om inrättande av en förste byråsekreterartjänst i 27 lönegraden för handläggning av ärenden rörande personal och löner m. m. inom sjukkassorna. Inom andra sjukkassebyrån bör å understödsföreningsavdelningen inrättas en tjänst som amanuens i stället för en av de av utredningsmannen avsedda förste aktuarietjänsterna i 27 lönegraden. Vidare föreslås, att en av de byrådirektörstjänster, som utredningsmannen beräknat för handläggning av besvärärenden, skall utgå ur planen. Det anses tillräckligt om besvärärendena fördelas på två arbetsgrupper bestående av en byrådirektör och en förste byråsekreterare i 27 lönegraden resp. en förste byråsekreterare i 29 lönegraden och en förste byråsekreterare i 27 lönegraden. Man torde även kunna räkna med att byråchefen å andra sjukkassebyrån skall kunna i viss utsträckning medhinka att delta i avgörandet av besvärärenden även i de fall de inte såsom mera svårbedömda underställts honom. Den totala ökningen av tillsynspersonalen skulle således enligt departementschefens förslag begränsas till 16, varav 6 i amanuensgrad eller högre.

Enligt principbeslut av 1953 års riksdag skall fria eller rabatterade läkemedel fr. o. m. år 1955 tillhandahållas på apoteken. Kostnaderna härför skall finansieras över den allmänna sjukförsäkringen. Definitivt förslag i läkemedelsfrågan har förelagts riksdagen genom proposition den 12 mars, nr 163. Propositionen bygger på ett av en särskild utredningsman avgivet betänkande. Utredningsmannen hade föreslagit, att den centrala kontrollen skulle omfatta dels en kameral granskning, avseende tills vidare samtliga apoteksräkningar med verifikationer, och dels en taxations- och urvalsgranskning. Den förra skulle förläggas till sjukförsäkringens tillsynsmyndighet och den senare till medicinalstyrelsen. Totalt skulle erfordras, förutom viss apotekspersonal, ett kanslibitråde, åtta befattningshavare i befodringsgång samt en expeditionsvakt. Denna personal borde fördelas på de båda verken. För eget vidkommande anslöt departementschefen sig till utredningsförslaget med den väsentliga ändringen, att den kamerala granskningen borde begränsas till en stickprovsgranskning. Han förutskickade, att frågan om personalbehovet för den kamerala granskningen skulle tagas upp till behandling i samband med spørsmålet om anstaltens organisation. Med hänsyn till den betydande begränsning av arbetsuppgifterna, som bör vara möjlig om granskningen utformas på sätt förordats i nyssnämnda proposition, anser departementschefen att det tills vidare bör vara till fyllest om riks-försäkringsanstalten i anledning av läkemedelsreformen erhåller en förstärkning med 1 kanslibitråde och 2 kontorsbiträden. Ifrågavarande biträden bör lämpligen hänföras till första sjukkassebyrån.

Däremot anses det tills vidare icke vara erforderligt att beräkna någon personalförstärkning i anledning av den moderskapsförsäkring, varom förslag framlagts i proposition den 12 mars 1954, nr 144.

Departementschefens förslag till byråindelning samt till disposition av personalen framgår av *bilaga 2* till detta utlåtande.

Sammanfattning.

Enligt departementschefens förslag skall antalet byråer inom riks-försäkringsanstalten efter den nya organisationens genomförande uppgå till sju mot f. n. åtta.

Den nuvarande samt den förordade personalstyrkan framgår av följande uppställning.

	Nu	Förslag	Minskning	Ökning
Generaldirektör	1	1	—	—
För yrkesskadeförsäkringen	616	436	180	—
För tillsynsuppgifterna	63	82	—	19
	680	519	180	19
			— 161	

På nuvarande stadium anses anledning icke föreligga att företaga någon uppdelning på ordinarie och icke-ordinarie tjänster. Beslut i detta hänseende synes böra anstå till 1955 års riksdag.

Försäkringsrådets inre organisation.

Såsom av ett tidigare avsnitt av denna redogörelse framgår, har departementschefen icke funnit sig böra föreslå någon ändring i fråga om besvärsordningen i sjukförsäkringsmål, vilka således i överensstämmelse med den enligt sjukförsäkringslagen nu gällande ordningen bör avgöras av Kungl. Maj:t i sista instans. Försäkringsrådets ämbetsområde blir vid sådant förhållande oförändrat. Med hänsyn till besvärsärendenas eftersläpning anses den genom sjuk- och yrkesskadeförsäkringarnas samordning uppkommande minskningen i rådets arbetsbörda icke komma att medgiva någon omorganisation av försäkringsrådet förrän efter en övergångstid av ett par år. Någon ändring av rådets organisation är därför icke f. n. aktuell. Emellertid anses en viss försiktighet böra iakttagas beträffande återbesättande av befattningar hos rådet.

Vad beträffar den under remissbehandlingen väckta frågan om ett förenklat handläggningsförfarande inom försäkringsrådet, erinrar departementschefen att han förut uttalat sig för att en undersökning härom framdeles bör komma till stånd.

Kostnadsfrågor.

De kostnadsberäkningar, vilka utredningsmannen och riksförsäkringsanstalten framlagt, anses icke böra ge anledning till några särskilda kommentarer i förevarande sammanhang.

Departementschefen förutsätter, att ortsombudsorganisationen i överensstämmelse med utredningsmannens förslag skall avvecklas.

Utredningsmannen har framhållit, att försäkringsavgifterna efter samordningens genomförande kommer att minskas avsevärt och att till följd därav även statsverkets inkomster i form av tilläggsavgifter å försäkringar i riksförsäkringsanstalten samt kostnadsbidrag från socialförsäkringsbolagen kommer att nedgå betydligt. Några exakta beräkningar härutinnan har dock icke kunnat göras. Utredningsmannen har icke ansett sig kunna närmare ingå på frågan om grunderna för dessa avgifters och bidrags utmätande. Socialförsäkringsbolagens förening, som menar att bolagens bidrag är för höga, har hemställt om utredning av bidragsfrågan samt föreslagit, att kostnadsbidraget provisoriskt sänkes från 3 till 2 % av försäkringspremierna.

I det föregående har departementschefen föreslagit, att frågan om en centralisering av yrkesskadeförsäkringen skall upptagas till förnyad prövning längre fram. Under sådana omständigheter kan det ifrågasättas om det finnes anledning att utan att avvakta resultatet av denna prövning göra här förevarande spörsmål till föremål för en separat utredning.

Med anledning av vad socialförsäkringsbolagens förening anfört vill departementschefen i detta sammanhang framhålla, att en utredning i bidragsfrågan i vart fall finge taga sikte på även andra förhållanden än dem, som hittills åberopats för bolagens bidragsskyldighet. Utredningen borde nämligen bl. a. söka åstadkomma en rättvis fördelning av de särskilda kostnader, som genom tillvaron av flera försäkringsinrättningar uppkommer för riksförsäkringsanstaltens del på grund av anstaltens allmänna uppgifter inom yrkesskadeförsäkringen. Enligt departementschefens mening bör emellertid förevarande finansieringsfrågor bli föremål för utredning först i sammanhang med den förutskickade utredningen i centraliseringsfrågan. Skulle yrkesskadeförsäkringen centraliseras, förlorar spörsmålet givetvis all aktualitet.

Övergångsfrågor.

Personalindragningarna inom den för yrkesskadeförsäkringsverksamheten avsedda delen av riksförsäkringsanstalten anses, såsom utredningsmannen framhållit, böra genomföras successivt under första halvåret 1955. Därest så finnes vara möjligt bör redan före den 1 juli 1955 sammanslagningar å yrkesskadedelen av byråer eller avdelningar komma till stånd. Den nya organisationen torde i stort sett kunna träda i tillämpning vid

ingången av budgetåret 1955/56. Å andra sidan bör den föreslagna utbyggnaden av tillsynsorganisationen i huvudsak vara genomförd till den dag då sjukförsäkringslagen träder i kraft, nämligen den 1 januari 1955. Härigenom uppkommande merkostnader å tillsynssidan synes kunna motvägas av kostnadsminskningarna på yrkesskadeförsäkringssidan. Förstärkningarna å tillsynssidan torde under budgetåret 1954/55 böra ske i form av dubbleringsförordnanden.

I likhet med utredningsmannen utgår departementschefen ifrån, att avvecklingen av ortsombudsorganisationen icke kan slutföras tidigare än till den 1 juli 1955.

Vad därefter beträffar avvecklingen av den övertaliga personalen hos riksförsäkringsanstalten vill departementschefen understryka vikten av att arbetet härmed bedrivs under alla rimliga hänsynstaganden till personalens intressen.

Till en början framhålles, att tjänstemännen inom riksförsäkringsanstalten i dess helhet bör ges samma möjligheter att erhålla tjänster i den framtida organisationen. Härvid måste dock tillses att de befattningshavare, som tillföres den i sig självt knappt tillmätta tillsynsdelen av ämbetsverket, har erforderliga förutsättningar att kunna fullgöra de arbetsuppgifter som ingår i tillsynsverksamheten.

Det förutsättes, att under avvecklingsskedet tjänstemännen regelmässigt skall av riksförsäkringsanstalten förklaras skyldiga att avgå vid pensionsålderns lägre gräns. Vidare bör beaktas möjligheten att i vanlig ordning bevilja förtidspension.

Förslag om ordinarie tjänstemäns förande på övergångsstat torde få föreläggas 1955 års riksdag. Vad beträffar den icke-ordinarie personalen bör Kungl. Maj:t, när särskilda skäl därtill föranleder, under budgetåret 1954/55 äga rätt att medge, att befattningshavare övergångsvis må med bibehållen lön placeras på lägre befattning. Skulle en dylik anordning kräva överskridande av en av riksdagen maximerad anslagspost, bör Kungl. Maj:t äga medgiva sådant överskridande.

Riksförsäkringsanstalten bör eftersträva att åstadkomma en jämnt fördelad avgång av den övertaliga personalen, så att icke större personalgrupper på en gång kommer att konkurrera om tillgängliga placeringsmöjligheter. Med hänsyn härtill bör övertalig tjänsteman under kortare övergångstid kunna få kvarstå i tjänst oaktat omorganisationen i och för sig krävt hans entledigande, dock under förutsättning att lämpligt arbete kan beredas tjänstemannen. Å andra sidan bör entledigande, om så med hänsyn till föreliggande omplaceringsmöjligheter befinnes påkallat, kunna på ansökan beviljas utan iakttagande av eljest föreskriven uppsägningstid. Riksförsäkringsanstalten bör vidare i möjligaste mån bevilja övertalig personal den ledighet, som bedöms erforderlig för att vederbörande skall kunna ägna skälig tid åt att söka ny anställning.

En särskild i förhållande till riksförsäkringsanstalten fristående nämnd bör tillsättas med uppgift att leda överflyttningen av den entledigade personalen till andra statliga organ eller till privat tjänst. Nämnden bör därvid samråda med den offentliga arbetsförmedlingen samt med statliga myndigheter och organ och därvid aktivt medverka till personalens placering. Departementschefen förutsätter, att någon nyrekrytering icke företages inom riksförsäkringsanstalten efter framläggandet av denna proposition och så länge anstalten till sitt förfogande har en reserv av oplacerade övertaliga tjänstemän, som kan utnyttjas för ifrågakommande arbetsuppgifter. Skulle nyrekrytering likväl anses erforderlig skall anstalten underställa frågan Kungl. Maj:ts prövning.

Vidare föreslår departementschefen, att möjlighet beredes viss personal att erhålla särskilda avvecklingsersättningar efter samma riktlinjer, som i propositionen den 5 mars 1954, nr 109, angående organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning m. m. förordats beträffande avvecklingen av personal vid krigsmaterielverket och vissa andra försvarsförvaltningar. Chefen för försvarsdepartementet anförde härom till det till nämnda proposition fogade statsrådsprotokollet bl. a. följande.

Då man torde få räkna med att befattningshavare med förhållandevis lång tjänstgöring bakom sig, vilka dessutom av åldersskäl representerar en på den allmänna arbetsmarknaden mindre efterfrågad arbetskraft, kan komma att avskedas, bör under vissa omständigheter möjlighet föreligga att tillerkänna till följd av omorganisationen övertalig personal särskilda ekonomiska förmåner. Det har icke varit möjligt att i detta sammanhang utarbeta förslag till bestämmelser i ämnet. Kungl. Maj:t torde därför böra erhålla bemyndigande att utfärda erforderliga bestämmelser i detta hänseende. Dessa syns lämpligen böra utformas i huvudsak enligt de riktlinjer, som tillämpades vid den åren 1943—1945 genomförda centraliseringen av underhållstjänsten i fråga om intendenturmateriel m. m.

Jag förutsätter, att befattningshavare, som utan att förebringa godtagbara skäl härför, vägrar att anta erbjuden annan anställning, härigenom förverkar den rätt till ekonomisk gottgörelse, som eljest kan tillkomma honom.

Det faller av sig självt att här berörda ersättningsfrågor bör avgöras konsekvent och efter enhetliga grunder. — — — Det bör uppmärksammas, att fattandet av beslut i förevarande ärenden måste bygga på även andra vanskliga avgöranden än vad som ligger i att fastställa ersättningsbeloppen. Sålunda måste ställning tas till frågan om entledigande är betingat av omorganisationen eller icke. Har vederbörande avböjt att anta erbjuden anställning måste det fastslås, huruvida fullgoda skäl härtill funnits. Slutligen måste ståndpunkt tas till frågan, om vederbörande iakttagit vad som skäligen bort ankomma på honom för att erhålla ny anställning.

Ersättningar, som i enlighet med vad här av departementschefen förordats kan komma att utgå till övertalig personal hos riksförsäkringsanstalten i

enlighet med av Kungl. Maj:t fastställda bestämmelser, bör fastställas av den i det föregående föreslagna nämnden, som därvid bör anpassa sin praxis efter den, som kommer att tillämpas vid avvecklingen inom de i propositionen nr 109 berörda försvarsförvaltningarna. Ersättningarna bör utbetalas av riksförsäkringsanstalten från det anslag, från vilket vederbörandes lön tidigare utgått. Kungl. Maj:t bör äga medgiva överskridande av anstaltens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i den mån så erfordras för att täcka kostnaderna för dessa ersättningar.

Ett speciellt problem erbjuder avvecklingen av den övertaliga personalen inom socialförsäkringsbolagen, enligt utredningsmannens beräkningar ca 105 personer. Enligt departementschefens mening kan statsmakterna inte undandraga sig att medverka, då det gäller att söka anskaffa nya anställningar åt denna personal. Han föreslår därför, att den för avvecklingsfrågorna tillsatta nämnden får i uppdrag att medverka vid omplaceringen av jämväl denna personal. Det måste dock förutsättas, att bolagen skall vara aktivt behjälpliga vid arbetsanskaffningen.

Man torde kunna förvänta, att bolagens personal i samband med avvecklingen kommer att göra vissa ersättningsanspråk gällande. I första hand måste detta bli en fråga mellan personalorganisationerna och vederbörande socialförsäkringsbolag. Därest det visar sig, att tillgängliga medel hos bolagen verkligen icke förslår att finansiera en rimlig ekonomisk gottgörelse åt nämnda personal, torde närmare få undersökas huruvida och i vilken utsträckning statsmedel bör tagas i anspråk härför. Vid denna bedömning torde de riktlinjer som godtages för jämförbara områden med liknande förutsättningar böra vara vägledande.

MOTIONERNA.

I de likalydande motionerna I: 554 (av herrar Björnberg och Hansson) och II: 710 (av fröken Vinge m. fl.) har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 208 måtte beakta de i motionerna framförda synpunkterna.

I de likalydande motionerna I: 555 (av herr Ollén) och II: 712 (av fru Sandström) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i fråga om personaluppsättning för riksförsäkringsanstalten och dess sjukkassebyrå, med frångående av vad departementschefen föreslagit, följa utredningsmannens i propositionen nr 208 redovisade förslag i personalfrågor.

I motionen II: 711 (av herrar Gustafson i Göteborg och Dahlén) har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 208 måtte begära dels förslag till nästa års riksdag av sådan art, att försäkringsrådet blir högsta besvärinstans för såväl yrkesskadeförsäkring som sjukförsäkring samt dels förslag om därmed följande eventuella personalförändringar.

Beträffande motiveringen för motionsyrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 710, II: 712 och II: 711.

UTSKOTTET.

Den 1 januari 1955 kommer de av riksdagen beslutade lagarna om allmän sjukförsäkring och om ny yrkesskadeförsäkring att träda i kraft. Den nya lagstiftningen innebär bl. a., att sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna skall bli föremål för en samordning genom att sjukförsäkringen i princip skall svara även för yrkesskadorna under de första nittio dagarna. Genom samordningen kommer antalet skadefall, som skall handläggas av yrkesskadeinrättningarna att minska i betydande omfattning. Nämda förhållande aktualiserar dels frågan om yrkesskadeförsäkringens framtida organisation och dels frågan om var den statliga tillsynen över sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna skall vara förlagd samt i samband därmed vissa problem rörande besvärsrätten i sjuk- och yrkesskadeförsäkringsfrågor. Dessa spörsmål har utretts av förre landshövdingen Levinson, vilkens förslag propositionen i huvudsak följer.

Enligt den nya yrkesskadeförsäkringslagen skall försäkringen handhas av riksförsäkringsanstalten och ömsesidiga bolag, av vilka senare nio f. n. är i verksamhet. I anledning av att yrkesskadeförsäkringens totala arbetsbörda i fortsättningen kan komma att rymmas inom en försäkringsanstalt av mindre storlek än den nuvarande riksförsäkringsanstalten har utredningsmannen övervägt, huruvida icke försäkringen bör *centraliseras* till en enda, statlig anstalt. Utredningsmannen har emellertid — liksom departementschefen — funnit att något ställningstagande till denna fråga icke kan ske utan ytterligare utredning av härmed sammanhängande problem. Utskottet delar denna uppfattning men förutsätter, att nämnda spörsmål, såsom departementschefen anfört, blir föremål för ny utredning sedan någon tids erfarenhet vunnits av samordningens inverkan på försäkringsinrättningarnas verksamhet. Utskottet ansluter sig vidare till departementschefens uppfattning att frågan om en ändring av företagsformen för den statliga yrkesskadeförsäkringen bör anstå i avvaktan på förslag av 1953 års utredning om de statliga företagsformerna.

Riksförsäkringsanstalten är sedan den 1 juli 1953 genom sin sjukkassebyrå provisoriskt *tillsynsmyndighet* för den nuvarande statsunderstödda sjukförsäkringen, medan viss tillsyn över yrkesskadeförsäkringen utövas av försäkringsrådet. Utredningsmannen har ansett övervägande skäl tala för att riksförsäkringsanstalten bibehålles som tillsynsmyndighet för sjukförsäkringsgrenen. Departementschefen har biträtt detta förslag som en provisorisk lösning i avvaktan på erfarenheter av samordningen mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Utskottet anser liksom departementschefen att någon definitiv ställning icke bör tagas till denna fråga, förrän

klarhet har vunnits beträffande yrkesskadeförsäkringens framtida organisation. Den förutskickade ytterligare utredningen härom bör därför även omfatta tillsynsfrågan. Utskottet tillstyrker sålunda, att sjukförsäkrings-tillsynen tills vidare kvarligger hos riksförsäkringsanstalten. Departementschefens förslag att även tillsynen över understödsföreningar och vissa stiftelser i avvaktan på ytterligare utredning skall kvarbli hos anstalten har icke heller givit utskottet anledning till erinran.

Enligt lagen om allmän sjukförsäkring skall *besvär* över de allmänna sjukkassornas beslut i sjukförsäkringsfrågor kunna anföras hos tillsynsmyndigheten, som alltså vid bifall till utskottets förslag i det föregående blir riksförsäkringsanstalten. Över anstaltens beslut kan besvär anföras hos Kungl. Maj:t, dock endast under förutsättning att anstalten gett tillstånd därtill. Besvär över riksförsäkringsanstaltens och de ömsesidiga bolagens beslut i yrkesskadeförsäkringsfrågor kan anföras hos försäkringsrådet, vars beslut inte får överklagas.

Utredningsmannen har ansett, att samma instanser bör pröva klagomål inom båda försäkringsgrenarna med hänsyn till att frågor kan uppkomma, som berör såväl den ena som den andra försäkringsgrenen. Han föreslår därför att sjukförsäkringslagen ändras därhän, att besvär över tillsynsmyndighetens beslut skall föras hos försäkringsrådet. I remissyttrandena har detta förslag inte föranlett någon erinran. Däremot har departementschefen icke funnit tillräckliga skäl föreligga för att nu frångå sjukförsäkringslagens besvärbestämmelser. I motionen II: 711 har yrkats, att riksdagen måtte till nästa år begära förslag dels om att försäkringsrådet blir högsta besvärinstans för båda försäkringsgrenarna och dels om därmed sammanhängande eventuella personalförändringar.

Ehuru utskottet anser att skäl kan anföras för motionärernas synpunkter i besvärfrågan, finner utskottet det dock i likhet med departementschefen vara av avgörande vikt, att denne särskilt under den första tiden efter sjukförsäkringslagens ikraftträdande blir i tillfälle att närmare följa tillämpningen av lagen. Utskottet anser sig därför böra tills vidare tillstyrka det senare alternativet som överensstämmer med den av 1946 års riksdag intagna ståndpunkten och som innebär att besvär i sjukförsäkringsfrågor i sista hand skall avgöras av Kungl. Maj:t i statsrådet.

De allmänna utgångspunkterna för de i propositionen redovisade beräkningarna av *personalbehovet* har varit, att genomförandet av samordningen mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna å ena sidan ökar riksförsäkringsanstaltens uppgifter beträffande tillsynen över sjukkassorna och å andra sidan avsevärt minskar anstaltens uppgifter beträffande yrkesskadeförsäkringens handhavande.

Enligt utredningsmannens organisationsförslag minskas antalet byråer för skaderegleringsärendena från nuvarande fyra till två och den för yrkesskadeförsäkringens avsedda personalen med 175 befattningshavare. I fråga

om tillsynen över sjukförsäkringen innebär utredningsmannens förslag, att den nuvarande sjukkassebyråns uppgifter uppdelas på tre byråer och att antalet tjänster ökas med 19. I detta antal ingår en av utredningsmannen föreslagen överdirektör med uppgift att leda en sjukkassebyrå och tillika svara för samordningen av de tre byråernas arbete.

Departementschefens förslag upptar i fråga om skaderegleringsärendena samma antal byråer som utredningsmannen förordat, medan antalet befattningshavare för yrkesskadeförsäkringen minskas med 180. Beträffande tillsynsuppgifterna räknar departementschefen med två sjukkassebyråer och en ökning av personalbehovet med 16 tjänster. Härtill kommer emellertid ytterligare 3 tjänster för vissa uppgifter, som utredningsmannen icke haft möjlighet att räkna med. I sitt förslag har departementschefen utelämnat den av utredningsmannen föreslagna överdirektörstjänsten under hänvisning bl. a. till att riksförsäkringsanstalten ansett, att en sådan tjänst icke erfordras för den begränsade uppgift som utredningsmannen angivit utan i stället för souschefsgöromål.

I motionerna I: 554 och II: 710 har på vissa punkter framförts erinringar mot departementschefens beräkning av personalbehovet för yrkesskadeförsäkringen. Enligt motionärerna tillgodoser förslaget sålunda inte i tillräcklig omfattning det erforderliga personalbehovet för den frivilliga yrkesskadeförsäkringen, debitering av byggnadsforskningsavgifter och arbetsgivarbidrag samt för de s. k. beredskapsanmälningarna från sjuk-kassorna. I motionerna I: 555 och II: 712 yrkas, att riksdagen måtte följa utredningsmannens förslag beträffande personalfrågorna för tillsynsuppgifterna rörande sjukförsäkringen.

För egen del vill utskottet understryka, att den i propositionen förordade organisationsplanen enligt departementschefens uttalande karakteriseras av betydande osäkerhetsmoment i fråga om såväl personalbehovets omfattning och avvägning på skilda lönegrupper som den lämpligaste indelningen av verket i byråer och mindre arbetsenheter, varför planen endast kan betraktas som ett provisorium. Vid sådant förhållande och då inga avgörande skiljaktigheter enligt utskottets mening föreligger mellan departementschefens och utredningsmannens förslag samt andra hållpunkter för bedömning av det på längre sikt erforderliga personalbehovet icke framkommit under tiden efter propositionens framläggande är utskottet icke berett att i anledning av motionerna förorda någon ändring i propositionens beräkning av personalbehovet utöver vad som framgår av utskottets ställningstagande i det följande till övergångsfrågorna.

Beträffande *övergångsfrågorna* har i propositionen framlagts ett flertal förslag i syfte att underlätta avvecklingen av den övertaliga personalen hos riksförsäkringsanstalten. I motionerna I: 554 och II: 710 har de i propositionen framförda synpunkterna i vissa hänseenden ytterligare utvecklats.

Utskottet finner i likhet med departementschefen det angeläget att

understryka vikten av att avvecklingen bedrivs under alla rimliga hänsynstaganden till personalens intressen. De i propositionen förordade åtgärderna är enligt utskottets mening väl ägnade att främja en sådan avveckling. Utskottet kan därför godta desamma så mycket mer som de i allt väsentligt synes överensstämma med den uppfattning, som de i ärendet hörda personalorganisationerna givit uttryck för. I detta sammanhang vill utskottet vidare understryka departementschefens uttalande om att tjänstemännen bör ges samma möjligheter att erhålla tjänster i den framtida organisationen, varvid utskottet förutsätter att skillnad mellan befattningshavarna icke göres efter andra grunder än förtjänst och skicklighet. I anslutning till uttalanden i motionerna I: 554 och II: 710 anser utskottet att det — med beaktande av bl. a. de föreliggande osäkerhetsmomenten i fråga om personalbehovet — även bör kunna övervägas att i begränsad omfattning och efter prövning från fall till fall utsträcka övergångstiden för avvecklingen. Utskottet förutsätter vidare att andra ämbetsverk vid behov av nyrekrytering etablerar kontakt med den av Kungl. Maj:t numera tillsatta nämnden för omplacering av riksförsäkringsanstaltens personal, innan andra åtgärder vidtas för att fylla personalbehovet.

Beträffande de i propositionen uppdragna riktlinjerna för avvecklingsersättningarna åt viss personal har utskottet inhämtat, att Kungl. Maj:t numera fastställt bestämmelser för sådana ersättningar såvitt gäller avvecklingen av personal vid krigsmaterielverket och vissa andra försvarsförvaltningar. Utskottet förutsätter, att i huvudsak samma bestämmelser kommer att gälla för ersättningarna åt riksförsäkringsanstaltens personal. I den mån avvecklingsersättningarna utbetalas som engångsbelopp synes kostnaderna härför böra belasta riksförsäkringsanstaltens avlöningsanslag. Däremot torde detta anslag icke böra tagas i anspråk för periodiskt utgående ersättningar, vilka i stället synes böra utgå från tolfte huvudtitelns förslagsanslag till diverse pensioner och understöd m. m.

Övriga i propositionen behandlade frågor har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande annat än beträffande försäkringsrådets organisation. Utskottet delar departementschefens uppfattning att någon ändring i rådets organisation icke f. n. kan anses aktuell med hänsyn till besvärsärendenas eftersläpning. I anslutning till departementschefens uttalande vill utskottet vidare understryka angelägenheten av att en översyn av de för rådet gällande handläggningsreglerna kommer till stånd i syfte att förenkla arbetsformerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 711 godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1954 förordade riktlinjer för det administrativa handhavandet av yrkesskadeförsäkringen samt

tillsynen över nämnda försäkring och den allmänna sjukförsäkringen m. m.;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 554 och II: 710, såvitt nu är i fråga, ävensom motionerna I: 555 och II: 712 godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1954 förordad plan för omorganisation av riksförsäkringsanstalten;

III. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 554 och II: 710, såvitt nu är i fråga, bemyndiga Kungl. Maj:t att de i hänseenden, som berörts i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1954 samt av utskottet, vidtaga de åtgärder, som betingas av riksförsäkringsanstaltens omorganisation.

Stockholm den 30 november 1954.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Ohlon, Ivar Andersson, Näsgård, Leander, Gillström, fröken Andersson, herrar Näsström, Hesselbom, Sundelin, Einar Persson, Boman, Ragnar Persson, Edvin Thun och Ivar Nilzon; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Bergström, Andersson i Malmö, Lindholm, Rubbestad, Svensson i Ljungskile, Åkerström, Staxäng, Johansson i Mysinge, Pettersson i Degerfors, fru Ericsson i Luleå, herr Gustafsson i Skellefteå och fröken Vinge.

Reservation

av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Sundelin*, *Boman*, *Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg* i Skövde, *Svensson* i Ljungskile, *Staxäng*, *Gustafsson* i Skellefteå och fröken *Vinge*, vilka beträffande besvärfrågan ansett att *dels* det stycke i utskottets yttrande på s. 24, som börjar med »Ehuru utskottet» och slutar med »i statsrådet», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Enligt utskottets mening talar flera skäl mot den av departementschefen företrädde meningen i besvärfrågan. Såsom både utredningsmannen och motionärerna framhållit måste det anses olämpligt att besvär i yrkeskadefrågor och sjukförsäkringsfrågor i sista hand skall avgöras av skilda

instanser, då det icke torde kunna undvikas att frågor uppkommer, som berör båda försäkringsgrenarna. De hörda remissinstanserna, däribland Landsorganisationen, har icke haft någon erinran mot utredningsmannens förslag om en gemensam besvärinstans, försäkringsrådet. Det är givetvis angeläget att departementschefen får möjlighet att följa tillämpningen av sjukförsäkringslagen, men detta bör självfallet även gälla yrkesskadeförsäkringslagen. Konsekvensen av det av departementschefen förda resonemanget synes då böra leda till en gemensam högsta besvärinstans. Utskottet förordar därför att riksdagen nu i princip uttalar sig för att försäkringsrådet även skall vara högsta besvärinstans i sjukförsäkringsfrågor samt hos Kungl. Maj:t hemställer om förslag till nästa års riksdag om erforderlig ändring i sådant hänseende i sjukförsäkringslagen liksom beträffande eventuellt erforderliga ändringar i personalorganisationen för försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten.»

dels ock nedannämnda moment i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 711 godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1954 förordade riktlinjer för det administrativa handhavandet av yrkesskadeförsäkringen samt tillsynen över nämnda försäkring och den allmänna sjukförsäkringen m. m., dock med iakttagande av vad utskottet anfört;»

Bilaga 1.

Personal för yrkesskadeförsäkringen.

Befattning	Löne-grad	Nu	Rfas förslag	Utredn.-mannens förslag	Departementschefens förslag
Byråchef	37	7	6	5	5
Byrådirektör	33	1	1	1	1
Byrådirektör	31	10	9	8	8
Förste aktuarie	29	5	5	5	5
Förste byråingenjör	29	1	1	1	1
Förste byråsekreterare	29	11	11	10	9
Förste aktuarie	27	7	7	7	7
Förste byråingenjör	27	2	2	2	2
Förste byråsekreterare	27	19	14	11	11
Kamrer	27	1	1	1	1
Aktuarie, byråsekreterare (amanuens)	25—19	58	36	35	34
Byråingenjör	25	4	3	3	3
Förste kontorsskrivare	21	25	14	14	14
Kassör	19	1	1	1	1
Kontorsskrivare	19	30	12	12	12
Förste kansliskrivare	17	1	—	—	—
Kansliskrivare	15	14	12	—	12
Kontorist	13	36	33	288	33
Kanslibitråde	11	104	87	—	84
Kontorsbiträde	regl. bef.	235	162	—	159
Expeditionsvakt	12	3	3	—	3
Expeditionsvakt	11	2	2	25	2
Expeditionsvakt	10	27	20	—	20
Materialförvaltare	17	1	1	1	1
Verksregistrator	15	1	1	1	1
Maskinist	13	1	1	1	1
Postexpeditionsföreståndare	13	1	1	1	1
Telefonist	8	4	4	4	4
		612	450	437	435
Tillkommer för debitering av byggnadsforskningsavgift:					
Förste kontorsskrivare	21	1	1	—	1
Kanslibitråde	11	1	1	—	—
Kontorsbiträde	regl. bef.	2	2	—	—
		616	454	437	436

Organisation för tillsynsuppgifterna.

Befattning	Löne- grad	Nu	Utredningsmannen				Departementschefen					
			1. by- rån	2. by- rån	under- stöds- före- nings- byrån	S:a	1. by- rån	2. byrån			S:a	
								ge- men- sam	under- stöds- fören.	övriga upp- gifter		
Överdirektör	Cp 15	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Byråchef	37	1 ¹	—	1	1	2	1	—	—	—	—	2
Byrådirektör	33	1	1	—	1	2	1	—	1	—	—	2
Byrådirektör	31	2	1	2	—	3	1	—	—	1	—	2
Förste aktuarie	29	1	2	—	1	3	2	—	1	—	—	3
Förste byråsekreterare . .	29	4	1	2	2	5	1	—	2	2	—	5
Förste aktuarie	27	3	2	—	2	4	2	—	1	—	—	3
Förste byråsekreterare . .	27	4	4	2	1	7	3	—	1	2	—	6
Byråsekreterare	Ca 25	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aktuarie, byråsekreterare (amanuens)	regl. bef.	7	3	2	2	7	3	—	3	2	—	8
		25	15	9	10	34	14	1	9	7		31
Kontorsskrivare	19	3				3						3
Kansliskrivare	15	5										6
Kontorist	13	4										4
Kanslibitråde	11	6										11
Kontorsbiträde	regl. bef.	17										24
Expeditionsvakt	10	3										3
Totalsumma		63				82						82

¹ Tjänsten dubblerad.